د پوهنې وزارت
د تعليمي نصاب، د ښوونکو د روزنې
او د ساينس د مرکز معينيت
د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي
کتابونو د تاليف لوی رياست

اسلامي ښوونه او روزنه

جعفري مذهب

څلورم ټولگی

پــه
ه. له

د چاپ کال: ۱۳۹۰ هــ . ش.

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوهنې وزارت
د تعلیمي نصاب، د ښوونکو د روزنې
او د ساینس د مرکز معینیت
د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي
کتابونو د تالیف لوی ریاست

د قرآن کریم زده کړه
او
اسلامي ښوونه او روزنه
جعفري مذهب
څلورم ټولګی

د چاپ کال: ۱۳۹۰ هـ . ش.

ليكونكى:

١. محمد عزيز بختيارى.
٢. سيد عبدالوهاب رحماني
٣. يار محمد باقري
٤. دين محمد جاويد

د تدقيق كميټې:

د پوهنې وزارت علمي غړي:

محمد عزيز بختيارى، محمدباقر جعفرى، سيدعبدالوهاب رحمانى، يار محمد باقرى، سيد محمد حسين فرهنگ او فاروق انصارى.

د نورو اورګانو غړي:

١. سيد حسين عالمي بلخي په ولسي جرګه کې د عدلی او قضايي کميسيون غړی.
٢. نعمت الله غفاري په ولسي جرګه کې د ښوونې او روزنې او عالي تحصيلاتو د ديني کميسيون غړی.
٣. مولوي عبدالعزيز په ولسي جرګه کې د ښوونې او روزنې، عالي تحصيلاتو او د دينی کميسيون غړی.
٤. قاضي نذير احمد حنفي په ولسي جرګه کې د تقنين د کميسيون معاون.
٥. سيد عبداللطيف سجادی، د افغانستان د شيعه علماوو د شورا غړی.
٦. مولوي عين النعيم د علماوو سراسری شورا غړی.

فرهنګي سياسي کميټه: د مؤلف مرستيال محمد سهراب ديدار د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تأليف رياست علمي او مسلکي غړی.

د مطالبو فهرست

د قرآن کريم زده کړه

د قرآن کريم زده کړه ١-١٠

د اسلامي ښوونې او روزنې مضمون

لومړی فصل: عقايد ١١-٢٤
دويم فصل: احکام ٢٥-٤٠
دريم فصل: آداب او اخلاق ٤١-٥٥

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

بسم الله الرحمن الرحيم

د پوهنې د وزير پيغام

ګرانو ښوونکو او زده کوونکو،

ښوونه او روزنه د هر هېواد د پراختيا او پرمختګ بنسټ جوړوي. تعليمي نصاب د ښوونې او روزنې مهم توکی دی چې د علمي پرمختګ او ټولنې د اړتياوو له مخې رامنځته کيږي. څرګنده ده چې علمي پرمختګ او ټولنيزې اړتياوې تل د بدلون په حال کې وي. له دې امله لازمه ده چې تعليمي نصاب هم علمي او رغنده انکشاف ومومي. البته نه ښايي چې تعليمي نصاب د سياسي بدلونونو او د اشخاصو د نظريو او هيلو تابع شي.

دا کتاب چې نن ستاسو په لاس کې دی، پر همدې ارزښتونو چمتو او ترتيب شوی دی. علمي ګټورې موضوعګانې پکې زياتې شوې دي. د زده کړې په بهير کې د زده کوونکو فعال ساتل د تدريسي پلان برخه ګرځېدلې ده.

هيله من يم دا کتاب له لارښوونو او تعليمي پلان سره سم د فعالې زده کړې د ميتودونو د کارولو له لارې تدريس شي او د زده‌کوونکو ميندې او پلرونه هم د خپلو لوڼو او زامنو په باکيفيته ښوونه او روزنه کې پرله پسې ګډه مرسته وکړي چې د پوهنې د نظام هيلې ترسره شي او زده‌کوونکو او هېواد ته ښې برياوې ور په برخه کړي.

زه پر دې ټکي پوره باور لرم چې زموږ ګران استادان او ښوونکي د تعليمي نصاب په رغنده پلي کولو کې ستره دنده او دروند مسؤوليت لري.

د پوهنې وزارت تل زيار کاږي چې د پوهنې تعليمي نصاب د اسلام د سپېڅلي دين له بنسټونو، د وطن دوستی د پاک حس په ساتلو او علمي معيارونو سره سم د ټولنې د څرګندو اړتياوو له مخې پراختيا ومومي.

په دې ډګر کې د هېواد له ټولو علمي شخصيتونو، د ښوونې او روزنې له پوهانو او د زده‌کوونکو له ميندو او پلرونو څخه هيله لرم چې د خپلو نظريو او رغنده وړانديزونو له لارې زموږ له مؤلفانو سره د درسي کتابونو په لا ښه تاليف کې مرسته وکړي.

له ټولو هغو پوهانو څخه چې ددې کتاب په چمتو کولو او ترتيب کې يې مرسته کړې، له ملي او نړيوالو درنو موسسو، او نورو ملګرو هېوادونو څخه چې د نوي تعليمي نصاب په چمتو کولو او تدوين او د درسي کتابونو په چاپ او وېش کې يې مرسته کړې ده، مننه او درناوی کوم.

ومن الله التوفيق

فاروق وردګ

د افغانستان د اسلامي جمهوريت د پوهنې وزير

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن کریم د زده کړې مضمون

د حفظ کولوبرخه (۱)

لومړی لوست:

دفاتحې سورت (حفظ, تلاوت اوتجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ﴿٣﴾
مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٤﴾ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
﴿٥﴾ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿٦﴾ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴿٧﴾

دویم لوست:

د الاخلاص سورت (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ○
قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ
يُولَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم لوست:

د الفلق سورت (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
قُلْ أَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ① مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ② وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا
وَقَبَ ③ وَمِنْ شَرِّ النَّفّٰثٰتِ فِى الْعُقَدِ ④ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ⑤

ثلورم لوست:

د الناس سورت (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
قُلْ أَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ ① مَلِكِ النَّاسِ ② إِلٰهِ النَّاسِ ③
مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ ۵ الْخَنَّاسِ ④ الَّذِىْ يُوَسْوِسُ فِىْ
صُدُوْرِ النَّاسِ ⑤ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ⑥

د تلاوت برخه (۱)

پنځم لوست:

دالعلق سورت له (۱_____۵) آیتونه (تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
إِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِىْ خَلَقَ ① خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ②
إِقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ③ الَّذِىْ عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ④ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا
لَمْ يَعْلَمْ ⑤

شپږم لوست :

دالعلق سورت له (۲___۱۲) آیتونه (تلاوت او تجوید)

كَلَّآ إِنَّ الْإِنسَانَ لَيَطْغَىٰٓ ﴿٦﴾ أَن رَّآهُ اسْتَغْنَىٰٓ ﴿٧﴾ إِنَّ
إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰٓ ﴿٨﴾ أَرَءَيْتَ الَّذِى يَنْهَىٰ ﴿٩﴾ عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰٓ ﴿١٠﴾
أَرَءَيْتَ إِن كَانَ عَلَى الْهُدَىٰٓ ﴿١١﴾ أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰٓ ﴿١٢﴾

اووم لوست:

د العلق سورت له (۱۳_____۱۹) آیتونه (تلاوت او تجوید)

أَرَءَيْتَ إِن كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰٓ ﴿١٣﴾ أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ ﴿١٤﴾ كَلَّا
لَئِن لَّمْ يَنتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ ﴿١٥﴾ نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ﴿١٦﴾
فَلْيَدْعُ نَادِيَهُۥ ﴿١٧﴾ سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ﴿١٨﴾ كَلَّا لَا تُطِعْهُ وَاسْجُدْ
وَاقْتَرِب ۩ ﴿١٩﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم اونهم لوستونه:

د التين سورت (تلاوت او تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
وَالتِّيْنِ وَالزَّيْتُوْنِ ﴿١﴾ وَطُوْرِ سِيْنِيْنَ ﴿٢﴾ وَهٰذَا الْبَلَدِ الْاَمِيْنِ ﴿٣﴾
لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فِيْٓ اَحْسَنِ تَقْوِيْمٍ ﴿٤﴾ ثُمَّ رَدَدْنٰهُ اَسْفَلَ
سٰفِلِيْنَ ﴿٥﴾ اِلَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَلَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُوْنٍ ﴿٦﴾
فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّيْنِ ﴿٧﴾ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَحْكَمِ الْحٰكِمِيْنَ ﴿٨﴾

لسم اويوولسم لوستونه:

د الشرح سورت (تلاوت او تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ﴿١﴾ وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ ﴿٢﴾
الَّذِيْٓ اَنْقَضَ ظَهْرَكَ ﴿٣﴾ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ﴿٤﴾ فَاِنَّ مَعَ
الْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٥﴾ اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٦﴾ فَاِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْ ﴿٧﴾
وَاِلٰى رَبِّكَ فَارْغَبْ ﴿٨﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسم او دیارلسم لوستونه :

د الضحی سورت (تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
وَالضُّحٰى ﴿١﴾ وَالَّيْلِ إِذَا سَجٰى ﴿٢﴾ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلٰى ﴿٣﴾
وَلَلْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْاُوْلٰى ﴿٤﴾ وَلَسَوْفَ يُعْطِيْكَ رَبُّكَ
فَتَرْضٰى ﴿٥﴾ اَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيْمًا فَاٰوٰى ﴿٦﴾ وَوَجَدَكَ ضَآلًّا
فَهَدٰى ﴿٧﴾ وَوَجَدَكَ عَآئِلًا فَاَغْنٰى ﴿٨﴾ فَاَمَّا الْيَتِيْمَ فَلَا تَقْهَرْ ﴿٩﴾
وَاَمَّا السَّآئِلَ فَلَا تَنْهَرْ ﴿١٠﴾ وَاَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾

د حفظ کولو برخه (۲)

څوارلسم لوست :

د تبّت سورت (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
تَبَّتْ يَدَآ اَبِيْ لَهَبٍ وَّتَبَّ ﴿١﴾ مَآ اَغْنٰى عَنْهُ مَالُهٗ وَمَا
كَسَبَ ﴿٢﴾ سَيَصْلٰى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ﴿٣﴾ وَّامْرَاَتُهٗ حَمَّالَةَ
الْحَطَبِ ﴿٤﴾ فِيْ جِيْدِهَا حَبْلٌ مِّنْ مَّسَدٍ ﴿٥﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلسم لوست :

د النصر سورت (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
إِذَا جَآءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ ① وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُوْنَ فِيْ دِيْنِ
اللّٰهِ أَفْوَاجًا ② فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ ۚ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ③

شپاړسم لوست:

د الکوثر سورت: (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
إِنَّا أَعْطَيْنٰكَ الْكَوْثَرَ ① فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ② إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ③

اوو لسم لوست:

د الکافرون سورت (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
قُلْ يٰۤأَيُّهَا الْكٰفِرُوْنَ ① لَآ أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُوْنَ ②
وَلَآ أَنْتُمْ عٰبِدُوْنَ مَآ أَعْبُدُ ③ وَلَآ أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُّمْ ④ وَ
لَآ أَنْتُمْ عٰبِدُوْنَ مَآ أَعْبُدُ ⑤ لَكُمْ دِيْنُكُمْ وَلِيَ دِيْنِ ⑥

اته لسم لوست:

د الماعون سورت (حفظ, تلاوت او تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

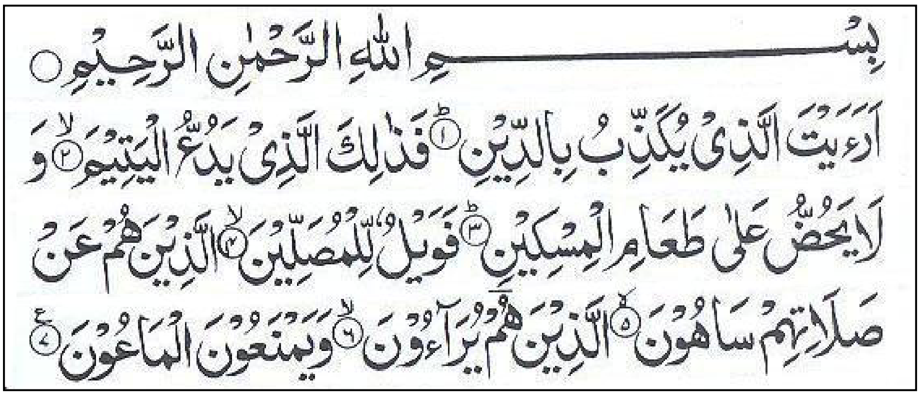
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
اَرَءَيْتَ الَّذِيْ يُكَذِّبُ بِالدِّيْنِ ① فَذٰلِكَ الَّذِيْ يَدُعُّ الْيَتِيْمَ ② وَ
لَا يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْكِيْنِ ③ فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّيْنَ ④ الَّذِيْنَ هُمْ عَنْ
صَلَاتِهِمْ سَاهُوْنَ ⑤ الَّذِيْنَ هُمْ يُرَآءُوْنَ ⑥ وَيَمْنَعُوْنَ الْمَاعُوْنَ ⑦

نولسم لوست :

د قريش سورت (حفظ، تلاوت او تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

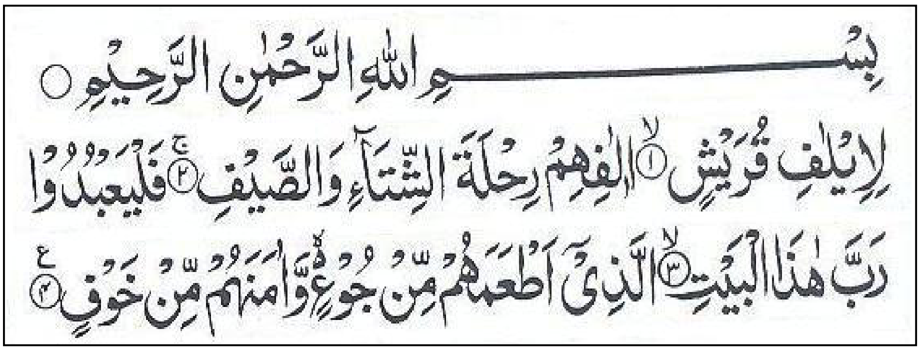
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
لِاِيْلٰفِ قُرَيْشٍ ① اٖلٰفِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَآءِ وَالصَّيْفِ ② فَلْيَعْبُدُوْا
رَبَّ هٰذَا الْبَيْتِ ③ الَّذِيْٓ اَطْعَمَهُمْ مِّنْ جُوْعٍ ۙ وَّاٰمَنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ ④

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلم لوست :

د الفيل سورت (حفظ، تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ○
أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ① أَلَمْ يَجْعَلْ
كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ② وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ③
تَرْمِيهِم بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ ④ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ ⑤

دتلاوت برخه(۲)

یو ویشتم لوست :

د الشمس سورت له (۱___۱۰) آیتونه (، تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ○
وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا ① وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَاهَا ② وَالنَّهَارِ إِذَا
جَلَّاهَا ③ وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا ④ وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا ⑤
وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَاهَا ⑥ وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ⑦ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا
وَتَقْوَاهَا ⑧ قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّاهَا ⑨ وَقَدْ خَابَ مَن دَسَّاهَا ⑩

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه ویشتم لوست:

د الشمس سورت له (۱۱ ـــــ ۱۵ آیتونه (تلاوت او تجوید)

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوٰىهَآ ﴿۱۱﴾ إِذِ انۢبَعَثَ أَشْقٰىهَا ﴿۱۲﴾ فَقَالَ لَهُمْ
رَسُولُ اللّٰهِ نَاقَةَ اللّٰهِ وَسُقْيٰهَا ﴿۱۳﴾ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ
عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذَنۢبِهِمْ فَسَوّٰىهَا ﴿۱۴﴾ وَلَا يَخَافُ عُقْبٰهَا ﴿۱۵﴾

درویشتم لوست:

دالليل سورت له (۱ ــــــ ۷) آیتونه (تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
وَالَّيْلِ إِذَا يَغْشٰى ﴿۱﴾ وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلّٰى ﴿۲﴾ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ
وَالْأُنْثٰىٓ ﴿۳﴾ إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتّٰى ﴿۴﴾ فَأَمَّا مَنْ أَعْطٰى وَاتَّقٰى ﴿۵﴾
وَصَدَّقَ بِالْحُسْنٰى ﴿۶﴾ فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْيُسْرٰى ﴿۷﴾

ځلیرویشتم لوست:

دالليل سورت له (۸ ــــــ ۱۳) آیتونه (تلاوت او تجوید)

وَأَمَّا مَنْۢ بَخِلَ وَاسْتَغْنٰى ﴿۸﴾ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنٰى ﴿۹﴾
فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرٰى ﴿۱۰﴾ وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُۥٓ إِذَا تَرَدّٰى ﴿۱۱﴾
إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدٰى ﴿۱۲﴾ وَإِنَّ لَنَا لَلْاٰخِرَةَ وَالْأُولٰى ﴿۱۳﴾

پنځه ویشتم لوست:

د اللیل سورت له (۱۴ ___ ۱۲) آیتونه (تلاوت او تجوید)

فَأَنذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّىٰ ﴿١٤﴾ لَا يَصْلَاهَا إِلَّا الْأَشْقَى ﴿١٥﴾
الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٦﴾

شپږ ویشتم لوست :

د اللیل سورت له (۱۷ ____ ۲۱) آیتونه (تلاوت او تجوید)

وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى ﴿١٧﴾ الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ ﴿١٨﴾
وَمَا لِأَحَدٍ عِندَهُ مِن نِّعْمَةٍ تُجْزَىٰ ﴿١٩﴾ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ
رَبِّهِ الْأَعْلَىٰ ﴿٢٠﴾ وَلَسَوْفَ يَرْضَىٰ ﴿٢١﴾

دحفظ اوتلاوت برخې ته مراجعه

اووه ویشتم لوست:

د حفظ شویو اوتلاوت شویو سورتونو تکرار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی برخه: عقـــاید

لومړی لوست

د نړۍ پیدا کوونکی

موخه: دنړۍ د پیدا کوونکي پیژندل.

پوښتنې:

۱. آیا فکر مو کړی دی، چې نړۍ څومره لویه ده؟
۲. آیا پوهیږئ، چې دغه لویه نړۍ چا پیدا کړې ده؟

د الله تعالی د پیژندنې لپاره تر ټولو آسانه او غوره لاره د هغه په مخلوقاتو کې غور کول دي. لکه څرنګه چې انسان کله یو لوی او پیچلی ماشین ویني نودې خبرې ته متوجه کیږي چې د دغه ماشین جوړوونکی یو لائق او تکړه انجینر دی. همدارنګه کله چې د طبیعي شیانو یو لوی یا ښایسته شي ته وګوري فکر کوي او متوجه کیږي چې د دغو شیانو جوړوونکی ډیر پوه، حکیم او عالم ذات دی.

د مثال په ډول: کله چې د الله تعالی د مخلوق په توګه د انسان وړتیاوو ته ځیر کیږو ګورو چې انسان یو ډیر پیچلی او د ډول ډول وړتیاوو لرونکی موجود دی، کله چې انسان د پرمختللو بشري مصنوعاتو سره پرتله کړو نو د انسان نورې وړتیاوې هم راته څرګندیږي.

د مثال په ډول: کمپیوټر د انسان د ډیرو مهمو اختراعګانو څخه دی، ډیر کارونه سر ته رسوي، ګڼ شمیر معلومات تجزیه کوي او څیړي یې. کمپیوټر د معلوماتو په څیړلو او تجزیه کولو کې ډیره وړتیا لري خو په موږ کې داسې وړتیاوې شته چې له کمپیوټر څخه ډیرې پرمختللې دي. کمپیوټر یوازې هغه کارونه سرته رسوي چې د هغو امر ورته شوی وي، په داسې حال کې چې د انسان داخلي قواوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې پیچلي او حیرانوونکي کارونه سرته رسوي چې کمپیوټر د هغو کارونو په کولو هیڅ توان نه لري. انسان د عقل او ډول ډول داسې احساساتو لرونکی دی چې کمپیوټر او نور ماشینونه ورسره سیالي نه شي کولای.

کمپیوټر چې یو ډیر پیچلي ماشین دی په دې دلالت کوي چې جوړونکی یې ډیر ماهره او تکړه انجنیر دی، نو دغه نړۍ دخپل لوی والي او پیچلی توب سره پر دې دلیل دی چې پیدا کوونکی یې لوی عالم او قدرتمن ذات دی. هغه ذات چې دغه قوي، حیرانوونکي استعدادونه او وړتیاوې یې په موږ کې پیدا کړي دي.

الله تعالی قوي او عالم ذات دی، چې زموږ او د ټولو مخلوقاتو پیدا کوونکی دی. انسان او نړۍ یې سره له دومره لوی والي ښایسته پیدا کړې ده.

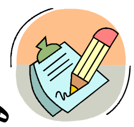

هڅونه:

۱. زده کوونکي دې لوست په غور ولولي او خپل نظرونه دې بیان کړي.

۲. زده کوونکي دې د کمپیوټر په ځای یو بل مثال بیان کړي.

ارزونه:

۱. ښوونکی دې له زده کوونکو څخه پوښتنه وکړي چې د انسان استعدادونه او وړتیاوې څرنګه د الله تعالی په وجود باندې دلالت کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نړۍ یوازیني څښتن

موخه: د الله تعالی له یو والي سره آشنایي.

پوښتنې:

١. آیا پوهیږئ چې الله تعالیٰ یو او یوازی دی؟
٢. آیا د الله تعالی د یو والي په معنیٰ باندې پوهیږئ؟

کله چې خپل شا و خوا ته وګورو نو د مخلوقاتو تر منځ عجیب او حیرانوونکی نظم وینو.

د مثال په ډول: ځمکه د لمر په شاو خوا راګرځي چې له هغې څخه د کال څلور فصلونه منځته راځي. په خپل محور باندې د ځمکې د ګرځیدلو له امله شپه او ورځ مینځ ته راځي. کله چې دلمر وړانګې ځمکې ته ورسیږي د سمندر یوه اندازه اوبه، چې په بخار بدلې شوې وي، په وریځ باندې بدلیږي. باد وریځې وچو سیمو ته وړي او له هغو څخه باران اوري دښتې او غرونه زرغونه وي.

حیوانات له اوبو او وښو څخه تغذیه کوي. ا نسان له اوبو، نباتاتو او حیواناتو څخه د غذا په ډول ګټه اخلي، چې د لمر، ځمکې، وریځې، باد اوډیرو نورو شیانو د مرستې په پایله کې منځ ته راغلي او لوی شوي دي.

سعدي صاحب چې د فارسي ژبې مشهور شاعر دی په دې اړه ویلي دي.

ابر و باد مه و خورشید وفلک همه درکارند   تاتو ناني به کف آری و به غفلت نخوری

ژباړه: وریځ، باد، سپوږمۍ، لمر او آسمان ټول لاس په کار دي چې تاسې خپله ډوډۍ په خپل لاس پیدا کړئ او په غفلت سره یې و نه خورئ.

دغه نظم او یو والی د هغه حیرانوونکي نظم یوه کوچنۍ برخه ده چې په نړۍ او زموږ په شاو خوا کې موجود دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دغه نظم او يووالي څخه څه شی زده کوو؟ د نړۍ په موجوداتو کې نظم پردې دليل دی چې د نړۍ پيدا کوونکی يو دی، که چيرې په نړۍ کې له يو الله تعالی څخه پرته نور خدايان هم وای نو د هغو تر منځ اختلاف پيدا کيده او دنړۍ نظم به ګډوډيده . د هغه پيدا کوونکی او اداره کوونکی يوازې الله تعالی دی. الله تعالی هم د نړۍ د پيدا کوونکي د يووالي لپاره په قرآن کريم کې د موجوداتو په نظم دليل نيولی دی، لکه چې فرمايلی يې دی:

(لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا) د انبياء سورت ۲۲ آيت.

ژباړه: که چيرې په ځمکه او آسمان کې غير له الله تعالی څخه بل معبود موجود وای نو خامخا دواړه به ګډوډ شوی وو.

نو څرنګه چې په نړۍ کې نظم موجود دی او ځمکه او آسمان ويجاړ او خراب شوی نه دي نو معلومه ده چې يو الله تعالی موجود دی او پرته له هغه څخه بل الله وجود نه لري.

هڅونه:

۱. لوست په ډيره ځيرکتيا سره مطالعه کړئ اولنډيز يې په پنځو کرښو کې وليکئ.
۲. د(لوکان.........) مبارک آيت حفظ کړئ او استدلال يې توضيح کړئ.
۳. د شعر معنی په دوو کرښو کې واضح کړئ.

ارزونه:

۱. د نړۍ نظم د............دليل دی.
۲. مبارک آيت وايي که چيرې څو خدايان موجود وای نو نړۍ به ويجاړه او خرابه شوې وه اودا چې نن ورځ ځمکه او آسمان نه دی ويجاړ او خراب شوي د دې معنی دا ده چې نو يوازې يو...........موجود دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم لوست

د الله تعالی صفتونه

موخه: د الله تعالی د صفتونو پېژندنه او د انسان په ژوند کې د هغو اثر.

پوښتنې:

۱. د الله تعالی د صفتونو له جملې څخه له کوم صفت سره آشنا یاست؟
۲. ستاسو په نظر د الله تعالی د صفتونو پېژندنه د انسان په ژوند باندې څرنګه اثر کوي؟

الله تعالی ، د ښو او ښکلو صفتونو او نومونو درلودونکی دی. الله تعالی عالم، لیدونکی، پیاوړی، ښښونکی او مهربان ذات دی. الله تعالی د ټولو کمالیه صفتونو لرونکی او له هر عیب او نیمګړتیا څخه پاک دی. کله چې موږ د الله تعالی صفتونه وپېژنو، زموږ علم او پوهه د الله تعالی په باره کې چې زموږ پیدا کوونکی او معبود دی زیاتیږي او د یقین مرحلې ته رسیږي.

همدا رنګه د الله تعالی د صفتونو پېژندنه د کمالاتو د پېژندنې په معنی ده چې له دې لارې موږ کولی شو د خپل کمال لپاره کوښښ وکړو.

د الله تعالی ځینې صفتونه داسې دي چې یوازې له الله تعالی سره ښایي. لکه یووالی مګر ډېر صفتونه د الله تعالی داسې دي چې انسان ور باندې ستایل کیدای شي. نو انسان باید کوښښ وکړي تر څو هغه په خپل ځان کې پیدا او تقویه کړي. له دې مخې د الله تعالی د صفتونو پېژندنه د دې سبب کیږي چې موږ هم باید په خپل ځان کې د هغو صفتونو د پیداکولو او تقویه کولو په لټه او کوښښ کې واوسو.

د بېلګې په توګه: کله چې وپوهیږو الله تعالی عالم دی او همدا رنګه وپوهیږو چې علم د انسان د کمال سبب کیږي هغه وخت باید کوښښ وکړو او تر خپله توانه له علم څخه چې د کمال یو صفت دی خپل ځان برخمن کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله تعالی څو صفتونه دلته تر څیړنې لاندې نیسو.

۱. **ښښل**: الله تعالی ښښوونکی او (غفور) دی نو موږ هم باید کوښښ وکړو تر خپل توانه پورې د نورو تېر وتنې وښښو او ترې تېر شو.

۲. **مهرباني**:- الله تعالی مهربان او (رحیم) دی. نو موږ هم باید په نورو باندې مهرباني وکړو او د کینې او دښمنۍ ټول ډولونه له ځان څخه لرې کړو.

۳. **لیدل اوریدل**: الله تعالی پر ټولو عالم دی هر څهویني او هر څه اوري. د الله تعالی له دغو صفتونو څخه موږ داسې پند او عبرت اخلو چې الله تعالیٰ زموږ ټول کارونه ویني او زموږ ټولې خبرې اوري، نو باید هر وخت کوښښ وکړو چې بد کار را څخه پیښ نه شي او هیڅ وخت ګناه ونه کړو. ځکه چې الله تعالی زموږ ټول اعمال ویني، آن تر دې چې زموږ نیت او فکر هم ویني البته دا باید په یاد ولرو چې دغه ذکر شوي صفتونه په الله تعالی کې په پوره او کامل ډول سره وجود لري مګر انسان د خپل توان په اندازه له هغو څخه برخمن کیږي.

هڅونه:

۱. د جومات د امام په مرسته د الله تعالی لس صفتونه ولیکئ او دا ووایئ چې موږ له هغو څخه څه پند اخلو.

۲. دا توضیح کړئ چې دالله تعالی د صفتونو پیژندنه زموږ لپاره څه ګټې لري؟

ارزونه:

۱. آیا زده کوونکو د الله تعالی د صفتونو مفهوم زده کړ ی دی؟

۲. آیا زده کوونکو د الله تعالی د صفتونو ګټې زده کړې دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغمبرانو ته دانسانانو اړتیا

موخه: پیغمبرانو(ع) ته د انسانانو په اړتیاوو باندې پوهیدل.

پوښتنې:

۱. ولی انسانان پیغمبرانو ته اړتیا لري؟
۲. پیغمبران کوم کارونه سرته رسوي؟

الله تعالی انسان ته فکر او عقل ورکړی دی. هغه ته یې په ډیرو موجوداتو غوره والی ورکړی دی. انسان د خپل عقل او فکر په واسطه کولی شي خپل ژوند په هغه ډول چې زړه یې غواړي جوړ کړي او خپلې ټولنیزې اړیکې په هغه ډول چې خوښوي یې تنظیم کړي.

انسانان د حیواناتو برعکس فکر کولای شي او له خپلو پخوانیو تجربو څخه د اوس او راتلونکی لپاره ګټه اخلي. انسانانو د خپلو دغو فوق العادة وړتیاوو په برکت لوی تمدنونه جوړ کړی او دپام وړ علمي او صنعتي پر مختګونه یې کړي دي. څرنګه چې پوهیږو انسان هوا ته ځي نورو سیاروته سپوږمکۍ لیږدوي. له کمپیوټر څخه چې د انسان په لاس جوړه شوی یوه پر مختللې دستګاه ده د ډیرو معلوماتو د ځیرلو او د ډیرو کارونو د سرته رسولو لپاره ور څخه ګټه اخلي.

ستاسو په اند انسان کولی شي چې د خپل فکر او قوي عقل په سبب باندې په ټولو مشکلاتوبریالی شي او د بشر له لارښوونې پرته بلې لوړې لارښوونې ته اړتیا ونه لري؟ امکان لري چې ستاسو له جملې څخه ځینې په هو ځواب درکړي. مګر حقیقت داسې نه دی.

انسان سره له هغو ټولو پیاوړ تیاوو چې لري یې، خو بیا هم عقلي او فکري قوې یې ډیرې محدودې دي او د نړۍ په هکله یې معلومات ډیر کم دي.

د بېلګې په توګه: انسانان د الله تعالی د پیغمبرانو له لاربښوونې پرته نه شي کولی چې الله تعالی په سمه معنی سره وپیژني، یا له مرګ څخه وروسته بله نړۍ وپیژني. همدارنګه نه شي کولای د الله تعالی له دین څخه، چې د انسان د بریالي توب او نیکمرغۍ سبب کېږي پوره معلومات حاصل کړي.

له دې کبله انسان هر وخت د الله تعالی پیغمبرانو ته اړتیا لري ؛ تر څو الله تعالی خلکو ته په سم ډول وروپېژني، د الله تعالی دین سره له ټولو جزئیاتو خلکو ته تعلیم کړي او اخروي ژوندون خلکو ته وروپېژني.

لنډیز: انسانان الهي لاربښوونې ته اړتیا لري تر څو د ژوند موخه او لاره خلکو ته وروپیژني چې دغه کار انسانان د خپل عقل او فکر په زور سرته نه شي رسولی.

هڅونه:

۱. زده کوونکي دې په پنځه کسیزو ګروپونو ووېشل شي او لاندې جدول دې ډک کړي.

۲. پیغمبرانو ته د انسانانو د اړتیاو په باره کې خپل نظرونه وړاندې کړئ.

د انسان پیاوړتیا	د انسان کمزوري

ارزونه:

آیا زده کوونکي پیغمبرانو ته د انسانانو اړتیا درک کړې ده؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الهي پیغمبرانو دندې

موخه: د الهي پیغمبرانو له دندو سره آشنایي.

پوښتنې:

۱. ستاسې په نظر الله تعالی پیغمبران د څه لپاره رالېږلي دي؟

۲. که چېرې د خلکو په منځ کې پیغمبران نه وای څه به شوي و؟

تاسې هغه سړی په نظر کې ونیسئ، چې په سوځوونکي بیابان کې په لاره روان وي، ورځ هم پای ته نژدې وي او مسافر سړی تږی، وږی او ستومانه شوی وی. بده لا دا چې لاره یې هم ورکه کړې وي او نه پوهېږي چې په کوم لور لاړ شي. له ده سره د خوړلو او څښلو هېڅ داسې څیز نه وي، چې د هغو په مرسته زیاته لاره ووهي. له دې امله باید تر ټولو لنډه لاره کلي ته پیدا کړي پرته له هغې به د تندې او لوږې له لاسه د مرګ کندې ته لوېږي. له بله پلوه داهم کېدای شي، چې ځینې لارې ځنګلونو او یا لویو غرونو ته تللې وي چې هلته د ځیروونکو حیواناتو ویره موجوده وي.

نو فکر وکړئ که په دغه حالت کې یو په آس سپور سړی له کومې لارې راورسیږي او مسافر سړی ترې و پوښتي چې کلي ته تر ټولو نږدې او له ویرې څخه په امن لاره کومه ده؟

هغه په ځواب کې ور ته ووایي چې هغه کلي ته درسیدو په لاره کې یو لوی دریاب دی، خو فکر کوه چې په دریاب ورګډ نه شې ځکه چې یا خو به ډوب شې او یا به دې تمساح وخوري بلکه په هغه پله باندې چې د فلانۍ ونې تر څنګ جوړ دی تېر شه.

که ښه ځیر شو زموږ ټولو انسانانو حال هم د هغه مسافر په شان دی. که پیغمبران نه وای نو انسانان نه پوهیدل چې له مرګ څخه وروسته ژوندون څرنګه دی، او په دنیا کې باید څه کار وکړي تر څو چې د آخرت ژوندون یې ښه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغمبران د انسانانو لارښوونکي دي چې الله تعالی د انسانانو د لارښوونې لپاره رالیږلي دي. پیغمبران موږ ته وایې چې په دنیا کې باید کوم کارونه سرته ورسوؤ ترڅو هم په دنیا کې ښه ژوند ولرو او هم په آخرت کې د ښه ژوند خاوندان شو. د الهي پیغمبرانو له جملې څخه حضرت محمد (ص) تر ټولو وروستنی او غوره دی. حضرت محمد (ص) د الله تعالی له لوري څخه راغی تر څو انسانانو ته وښیي چې په دنیا کې څرنګه ژوند وکړي چې په دنیا او آخرت کې د ښه ژوند څښتن شي. حضرت محمد (ص) انسانانو ته د اسلام ښکاره دین بیان کړ هغه دین چې د الله تعالی د دینونو تر ټولو وروستی او تر قیامت پورې به باقي وي. دا دین د انسان د ژوند لپاره یو مکمل پروګرام دی چې که انسان له هغه څخه په ښه ډول پیروي وکړي نو په دنیا او آخرت کې به د ښه ژوند څښتن شي.

هڅونه:

۱. پورتنی لوست په لسو کرښو کې په لنډ ډول ولیکئ.

۲. د جومات د امام په مرسته په قرآن کریم کې داسې آیت پیدا کړئ چې د پیغمبرانو دندې بیانوي.

ارزونه:

۱. انسان د هغه مسافر په ډول دی چې لاره یې ورکه کړې وي. لکه................

۲. الهي پیغمبران انسانانو ته دا لارښوونه کوي چې په دنیا کې باید څه کارونه سرته ورسوي تر څو ....

۳. د اسلام مبارک دین به تر .... باقي پاتې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم لوست

د رحمت نبي

موخه: د الله تعالی د رسول (ص) له شخصیت سره آشنائي.

پوښتنې:

۱. موږ ته ولې د الله تعالی د رسول (ص) پیژندنه ضرور ده؟
۲. پیغمبر (ص) څرنګه د کوښښ نمونه وو؟

انسانان کمال ته د رسیدلو لپاره لارښوونې ته اړتیا لري. د انسانیت تر ټولو غوره لارښوونکي د الله تعالی پیغمبران دي.

حضرت محمد (ص) چې د انبیاؤ څخه تر ټولو روستنی خو تر ټولو لوی پیغمبر دی، د ژوند په ټولو برخو کې د بشر لپاره بیلګه او مثال دی.

که چیرې انسانان په ځانګړې توګه مسلمانان، د نبي کریم(ص) له شخصیت څخه د بېلګې په ډول استفاده وکړي او هغه په خپل فردي او ټولنیز ژوند کې عملي کړي له دایمي نیکمرغۍ څخه به برخمن او هر وخت به بریالي وي.

د نبي کریم(ص) د شخصیت د ځانګړتیاوو له جملې څخه یو هم د نبي کریم(ص) کوښښ دی. حضرت محمد (ص) الهي او لوړو موخو ته د رسیدو لپاره ډیره پابندي او کوښښ کولو. د کوښښ په باره کې د نبي کریم(ص) دغې کیسې ته پاملرنه وکړئ. د مکې مشرکانو چې کله د نبي کریم(ص) د تبلیغاتو په مقابل کې خپل هر ډول کار بې ګټې ولید او په دې یې باور شو چې هیڅکله د اسلام د پرمختګ او پراخوالي مخه نه شي نیولی. دوی داسې خیال وکړ چې نبي کریم(ص) به هم زموږ په څیر غواړي چې مال او دنیوي مقام تر لاسه کړي تصمیم یې ونیو چې هغه (ص) ته پیسې او مقام مخکې کړي تر څو له خپلو تبلیغاتو څخه لاس واخلي. نو د مکې څو تنه قومي مشران د نبي کریم(ص) تره، ابوطالب ته راغلل او ورته ویې ویل، ای ابو طالبه! محمد ته ووایه که مال او دولت غواړي دومره دولت به ورکړو چې په قریشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې له ټولو څخه مالدار شي. او که دبدبه او مقام غواړي د حجاز حکومت به دده په اختیار کې ورکړو. هره غوښتنه چې لري موږ تیار یو چې غوښتنه یې پوره کړو، خو د ټولو په بدل کې له ده څخه دا غوښتنه لرو چې له خپلې ادعا څخه لاس په سر شي او زموږ له بتانو سره کار ونه لري. ابو طالب د مکې د قومي مشرانو غوښتنې نبي کریم(ص) ته وړاندې کړې نبي کریم(ص) د هغوی په ځواب کې و فرمایل:

«په الله تعالی قسم کوم که لمر زما په ښي لاس او ځلانده سپوږمۍ زما په چپ لاس کې راکړي، یعنې د نړۍ ټول توان، دولت او ښایست ما ته را وبښي بیا به هم له دغه الهي ماموریت څخه تر هغه لاس وا نه خلم تر څو په دې لاره کې برلاسی او یا شهید شم. کاکا جانه! دغو خلکو ته ووایه چې د ذکر شویو وړاندیزونو په ځای دې یوازې (لااله الاالله) ووایي تر څو په دنیا او آخرت کې بریالي شي.

د مکې بت پرستانو چې کله ولید، چې نبي کریم (ص) د دوی غوښتنو ته هیڅ ارزښت ورنه کړ نو په نبي کریم(ص) او دهغو په وفا دارو ملګرو یې خپلو ظلمونو ته زور ورکړ.

هغه پند او عبرت چې موږ یې د نبي کریم(ص) له دغه چلند څخه اخلو دا دی چې انسان باید دالله تعالی په لاره کې هیڅ تنبلي او سستي و نه کړي. موږ مسلمانان دنده لرو چې د خپل بریالیتوب لپاره له هر ډول امکاناتو څخه ګټه واخلو. موږ باید خپلو لوړو او پاکو موخو ته د رسیدو په لاره کې سستي او تنبلي ونه کړو. موږ باید له مشکلاتو سره د مخامخ کیدو په صورت کې نا امیده نه شو او خپلې موخې هیرې نه کړو.

هڅونه:

١. له پورتنۍ کیسې څخه څه پند او عبرت اخلئ؟ په پنځو کرښو کې یې ولیکئ.

٢. تاسو خپلو موخو ته د رسیدو لپاره څه کارونه کوئ؟ د دریو څیزونو نومونه واخلئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل امامان باید وپيژنو

موخه: د امامانو له شخصيت سره آشنائي.

پوښتنې:

۱. آيا امام علی، امام حسن، امام حسين او امام زين العابدين پيژنئ؟
۲. د ذکر شويو امامانو د زيږيدنې نيټه درته معلومه ده؟

امـــام عـــلي(رض):

امام علي د ابوطالب زوی او دنبي کريم(ص) د تره زوی او زو م دی.

مهربانه مور يې حضرت فاطمه د اسد لور ده. د فيل د کال څخه ديرش کاله وروسته د رجب د مياشتې په ديارلسم په کعبې شريفې کې زيږيدلی دی. امام علي د هجرت په څلويښتم کال د رمضان د مبارکې مياشتې د نولسمې شپې په سهار د عبدالرحمن بن ملجم په لاس زخمي او دهمدې مياشتې په يو ويشتمه شپه يې د شهادت شربت وڅښه.

امام علي په علم، زړه ورتوب، تقوا، سخاوت او ټولو انساني کمالاتو کې بې ساري و.

امـــام حـــسن:

امام حسن د امام علي(ع) او بې بې فاطمة الزهرا مشر زوی دی. امام حسن د هجرت په دريم کال په مدينه منوره کې د رمضان د مبارکې مياشتې په نيمايي کې د نيا ته سترگې وغړولې او دهجرت په پنځوسم کال د صفر په مياشت کې په شهادت ورسيد.

په نبي کريم(ص) امام حسن او امام حسين ډير زيات گران و او د دوی په هکله يې فرمايلي دي: حسن او حسين د جنت د ځوانانو سرداران دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امـــام حـــسين:

امام حسین د امام علي او فاطمة الزهرا زوی او د امام حسن ورور دی.

امام حسین د هجرت په څلورم کال د شعبان د میاشتې په دریمه نیټه په مدینه منوره کې زیږیدلی دی. دهجرت په یو شپیتم کال د محرم د میاشتې په لسمه نیټه د کورنۍ له ټولو غړو او ملګرو سره د یزید بن معاویه په لاس د کربلا په دښته کې په شهادت ورسید.

نبي کریم(ص) د امام حسین په هکله داسې فرمایلي دي: حسین د هدایت او لارښوونې څراغ او د نجات کښتۍ ده.

امام زين العابدين(رض):

د شیعیانو څلورم امام(پیشوا) حضرت علي زین العابدین دی.

امـام زیـن العابـدین د امـام حـسین زوی دی، چـې د هجـرت پـه **۳۸** کـال د مدینې منورې په پاک ښار کې یې دنیا ته سترګې غړولې دي. پـه **۵۷** کلنـۍ کـې پـه شـهادت رسیدلی دی. څرنګـه چې امـام زیـن العابـدین ډیـر عبـادت کـاو پـه زیـن العابـدین(دعبـادت کوونکـو ښایـست) او پـه سـجاد(ډیـر سـجده کـوونکي) بانـدې مشهورو. امام سجاد ډیرې ښې دعاګانې لـري او پـه هغـه کتـاب کـې راټولی کـړای شوې چې د «صحیفه سجادیه» په نامه یادیږي او اوس هم شته دی.

هڅونه:

۱. د لوست لنډیز په لسو کرښو کې ولیکئ.

۲. زده کـوونکي دې د څوکـسیزو ګروپونو پـه تـرڅ کـې د لوسـت د موضـوع پـه هکله خبرې وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دويم فصل: فقهي احکام

د تيمم د رواوالي ځايونه

موخه: د هغو ځايونو پيژندنه چې تيمم په کې روا دی.

پوښتنې:

۱. که اوبه ونه لرو چې اودس پرې وکړو نو څرنګه به لمونځ کوو؟
۲. په کومو ځايونو کې د اوداسه په ځای تيمم کولی شو؟

د اسلام مبارک دين دآسانۍ دين دی او الله تعالی هيڅکله نه غواړي چې خپل بندګان له سختۍ سره مخامخ کړي. ځينې احکام او قوانين د ځينو شرايطو په وخت کې د بندګانو د اسانۍ له پاره بدلون مومي.

مــثلاً: الله تعالی امر کړی دی چې کله انسان اوبه پيدا نه کړای شي او يا له اوبو څخه استفاده ورته زيان او ضرر رسوي، نو په دې صورت کې بنده کولی شي چې داوداسه او يا غسل په ځای په پاکو خاورو باندې تيمم ووهي. په دې لوست کې دا زده کوو چې په کومو وختونوکې د اوداسه او يا غسل په ځای تيمم ووهو، او په وروستني لوست کې به دا زده کړو چې تيمم څرنګه وکړو. هغه ځايونه چې د اوداسه او يا غسل په ځای باندې بايد تيمم ووهل شي عبارت دي له:

۱. **د اوبو نشتوالی:** که له پلټنې او کوښښ څخه وروسته مو هم او به پيدا نه کړې چې په هغو اودس او يا غسل وکړو نو کولی شو چې تيمم ووهو.
همدارنګه که د اوبو په پيدا کولو کې سختي وه بيا هم تيمم وهلی شو.

۲. **د اوبو داستعمال زيان:** که له اوبو څخه ګټه اخستل او استعمال يې زموږ د بدن لپاره زيان رسوي، بايد تيمم ووهو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. **د اوبو شته والی مګر هغه ته د ښنلو اړتیا:**- که یوه اندازه اوبه ولرو او اودس پرې وکړو، نو له تندې سره لاس او ګریوان کیږو. په دې صورت کې هم باید تیمم ووهو.

۴. **د مناسب وخت نه لرل:** که داوداسه او غسل لپاره کافي او پوره وخت ونه لرو، باید تیمم ووهو.

۵. که اوبه د بل چا مال وي او د لاس وهل په کې ناروا وي، نو باید تیمم ووهو.

په پورتنیو یاد شویو وختونو کې باید له اوبو څخه د ګټې اخیستلو په ځای په خاورو باندې تیمم ووهو او له هغه وروسته لمونځ وکړو.

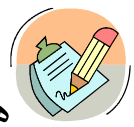

هڅوني:

۱. دوه داسې مثالونه بیان کړئ چې د اوبو استعمال په کې زیان رسوي.

۲. له مور او پلار څخه مو وپوښتئ چې له پورتنیو یاد شویو ځایونو څخه له کوم یوه سره مخامخ شوي دي؟

ارزونه:

۱. که ....وخت و نه لرو نو د اوداسه په ځای تیمم وهو؟

۲. د زده کوونکو څخه دې څو کسان پورتني پنځه ځایونه په نوبت سره له یاده ووایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهم لوست

څرنګه تیمم کوو؟

موخه: د تیمم د څرنګوالي زده کړه.

پوښتنې:

١. آیا تر اوسه مو تیمم کړی او یا مو بل څوک لیدلي چې تیمم کوي؟

٢. څرنګه باید تیمم وکړو؟

په مخکیني لوست کې مو هغه وختونه، چې د اوداسه یا غسل په ځای تیمم وهو، زده کړل، په دې لوست کې دتیمم د کولو طریقه زده کوو.

١. اول نیت تړو چې د الله تعالی د خوښۍ لپاره د اوداسه یا غسل په ځای تیمم کوو.

٢. خپل دواړه لاسونه د خاورې یا تیږې او یا لوټې په مخ باندې ږدو.

٣. دواړه لاسونه په خپله ټنډه او دواړو لوریو یې د ویښتانو له شنه کیدو څخه تر ورځو پورې او ږیرې له پاسه راکاږو

۴. د چپ لاس په ورغوي د ښي لاس شاله مړوند څخه د ګوتو تر سرونو پورې راکاږو.

۵. د ښي لاس ورغوي باندې د چپ لاس شاله مړوند څخه د ګوتو تر سرونو پورې را کاږو.

٦. باید په یاد ولرو چې تیمم په خاوره، شګه، تیږه او لوټه روا دی. هغه شی چې په هغو تیمم وهو باید پاک وي او غصب شوي نه وي.

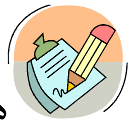

هڅونه:

۱. ښوونکی دې د زده کوونکو په مخکې تیمم ووهي او وروسته دې له څو تنو زده کوونکو څخه وغواړي چې د نورو زده کوونکو په مخکې تیمم ووهي که کومه تیر وتنه ور څخه وشي زده کوونکي دې هغه اصلاح کړي.

ارزونه:

۱. ښاغلی ښوونکی باید خپل ځان له زده کوونکو څخه په عملي آزموینه ډاډمن کړي چې دتیمم کولو طریقه یې زده کړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمانځه مستحبات او مکروهات

موخه: دلمانځه له مکروهاتو او مستحباتو سره آشنايي.

پوښتنې:

۱. مستحبات او مکروهات يعنې څه؟
۲. د لمانځه مستحبات او مکروهات کوم دي؟

مستحبات:

د لمانځه مستحبات هغه شيزونه دي چې که لمونځ کوونکی په خپل لمانځه کې هغه سرته ورسوي، زيات ثواب لاس ته راوړي. مګر د واجبو په شير نه دی چې حتماً بايد سرته ورسيږي او که يې اداء نه کړي لمونځ يې باطليږي.

د لمانځه مستحبات په لاندې ډول بيانيږي:

۱. د لمانځه په اول کې د آذان او اقامت ويل.
۲. د واجب لمونځونو په دويم رکعت کې له حمد او سورت څخه وروسته د قنوت د دعا ويل.
۳. د حمد له سورت څخه مخکې د (**اعوذ بالله من الشيطان الرجيم**) ويل.
۴. په دريم او څلورم رکعت کې له څلورو تسبيحاتو وروسته د (**استغفر الله ربی و اتوب اليه**) ويل.
۵. رکوع ته له تللو څخه مخکې د تکبير ويل.
۶. له لمانځه څخه وروسته په ځانګړې توګه د بي بي زهرا د تسبيحاتو ويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمانځه مکروهات:

د لمانځه مکروهات له هغو کارونو څخه عبارت دی چې په سرته رسولو يې د لمانځه ثواب کميږي، مګر لمونځ نه باطليږي. يو شمېر مکروهات په لاندې ډول بيانيږي:

۱. په لمانځه کې بدن ښي يا چپ لور ته کم کړول (که زيات کوږ شي لمونځ باطليږي).
۲. په خپل لاس يا ږيره لوبې کول.
۳. د خولې لاړې توکول.
۴. د خلکو د خبرو د اوريدلو لپاره چپ کيدل.
۵. په تنګ اوداسه سره دلمانځه اداء کول.

هڅونه:

۱. په څو کسيزو ډلو وويشل شئ او دلوست د محتوی په هکله خبرې وکړئ.
۲. مستحبات او مکروهات په دوو ځانګړو لستونوکې وليکئ.

ارزونه:

۱. ښاغلی ښوونکی دې د مستحباتو او مکروهاتو يو ګډ لست په تخته وليکي او له زده کوونکو څخه دې وغواړي چې هغه په دوو بيلو بيلو کړښو کې وکاږي.

د قنوت دعا

موخه: د قنوت د دعا له څرنګوالي سره د زده کوونکو آشنائي.

پوښتنې:

١. د قنوت دعا څه معنى لري؟

٢. د قنوت دعا څرنګه ويل کيږي؟

٣. کومه دعا په قنوت کې ويل کيږي؟

مرضيې د خپلې اسلامي ښوونې له ښوونکي څخه پوښتنه وکړه.

ښوونکی صاحب! دا چې خلک د لمانځه په منځ کې خپل لاسونه له بدن سره نږدې د آسمان لوري ته پورته کوي او په هغه وخت کې يوه ځانګړې دعا وايي د دغه کار نوم څه او په هغه وخت کې لمونځ کوونکی څه وايي؟

ښوونکي د مرضيې په ځواب کې وويل: هغه د قنوت دعا ده.

قنوت په لغت کې د عاجزۍ، حکم منلو او تسليميدو په معنى دی. او د دعا په معنى باندې هم دی. مګر په لمانځه کې قنوت يوې ځانګړې دعا ته ويل کيږي چې په دويم رکعت کې له قرائت څخه وروسته ويل کيږي.

په قنوت کې د هر ډول دعا ويل جواز لري. يوه له هغو دعاګانو څخه چې په قنوت کې ويل کيږي او په قرآن کريم کې هم ذکر شوې ده دا ده.

(ربنا آتنا فى الدنيا حسنة و فى الآخرة حسنة و قنا عذاب النار)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په نبي کريم(ص) او په اولادونو يې درود ويل په قنوت کې فضيلت لري.

(اللهم صل على محمد و آل محمد)

هڅونه:

۱. يو زده کوونکی دې د سهار لمونځ سره له قنوته اداء کړي.

۲. يو زده کوونکی دې د ماښام لمونځ سره له قنوته اداء کړي.

ارزونه:

۱. زده کوونکي دې په دوه کسيزه ډلو وويشل شي او يو تن دې د قنوت دعا ووايي او نور دې هغه و ارزوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسم لوست

د لمانځه ماتوونکي

موخه: د لمانځه له ماتوونکو سره دزده کوونکو آشنايي.

پوښتنې:

۱. ماتوونکي څه معنی لري؟
۲. د لمانځه ماتوونکي کوم څیزونه دي؟

د لمانځه ماتوونکي له هغو کارونو څخه عبارت دي چې په سرته رسولو یې لمونځ باطلیږي.

د لمانځه ځینې مهم ماتوونکي عبارت دي له:

۱. په لمانځه کې خوړل او څښل.
۲. په زوره خندا کول.
۳. په لمانځه کې خبرې کول.
۴. له لمانځه څخه دبیروني کار سرته رسول.
۵. ښي یا چپ خوا ته په زیاتې اندازې د بدن کږول.
۶. د دنیوي تاوان له مخې ژړا کول. که د الله تعالی له ویرې او یا د الله تعالی سره د مینې او محبت له مخې وژاړي لمونځ یې نه باطلیږي بلکې ثواب لري.
۷. د لمانځه د رکنونو زیاتوالی قصداً وي او که سهواً.
۸. په لمانځه کې له رکن پرته قصدا د بل شی زیاتوالی.
۹. د دوه رکعتي یا درې رکعتي لمونځونو د رکعتونو په شمیر کې شک کول.

۱۰. د لمونځ کونکي د جامې غصبوالی.

۱۱. په پلیت او نجس بدن او جامی سره لمونځ کول.

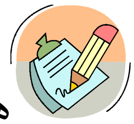

هڅونه:

۱. د لمانځه ماتوونکي یاد کړئ.

۲. د پنځه کسیزه ډلو په ترڅ کې دلوست په محتوا خبرې وکړئ.

ارزونه:

۱. آیا زده کوونکو د لمانځه ماتوونکي پیژندلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

آذان او اقامت

موخه: د آذان او اقامت زده کول.

پوښتنې:

۱. څوک آذان کولی شي؟
۲. آیا تر اوسه پورې مو اقامت ویلی دی؟

مسلمانان د هر لمانځه په پیل کې آذان کوي. هر وخت چې دجوماتونو له منارونو څخه د آذان آوازونه پورته شي مسلمانان د لمانځه لپاره ځانونه تیاروي او د جومات په لور خوځیږي.

په دغه لوست کې غواړو چې آذان او اقامت یاد کړو.

آذان:

آذان په لاندې ډول سره وایو:

الله اکبر .... ۴ کرته
اشهد ان لااله الاالله .... ۲ کرته
اشهد ان محمداً رسول الله...................... ۲ کرته
اشهد ان علیاً ولیُّ الله .... ۲ کرته [1]
حی علی صلاة.................................... ۲ کرته
حی علی الفلاح................................... ۲ کرته
حی علی خیر العمل.............................. ۲ کرته
الله اکبر.. ۲ کرته
لاا له الاالله.. ۲ کرته

---

[1] دغه جمله د آذان او اقامت جزء نه ده بلکه د تبرک له مخې ویل کیږي.

کله چې وغواړو لمونځ اداء کړو له آذان ویلو څخه وروسته اقامت وایو.

اقامت له آذان سره دومره توپیر نه لري. په لاندې ډول بیانیږي، پر تله یې کړئ.

الله اکبر .... ۲ کرته

اشهد ان لااله الاالله .... ۲ کرته

اشهد ان محمداً رسول الله............. ۲ کرته

اشهد ان علیاً ولیّ الله .... ۲ کرته

حی علی صلاة............................. ۲ کرته

حی علی الفلاح........................... ۲ کرته

حی علی خیر العمل..................... ۲ کرته

قد قامت الصلاة.......................... ۲ کرته

الله اکبر....................................... ۲ کرته

لاا له الاالله.................................. ۲ کرته

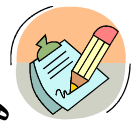

هڅونه:

۱. زده کوونکي دې آذان او اقامت یاد کړي.

۲. د آذان او اقامت توپیر بیان کړئ.

ارزیابي:

۱. زده کوونکي دې آذان او اقامت په ټولګي کې ووایې او ښوونکی دې نمرې ورکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سهوې سجده

موخه: د سهوې له سجدې سره آشنايي.

پوښتنې:

١. د سهوې سجده څه ته وايي.
٢. په کومو ځايونو کې بايد د سهوې سجده وکړو؟

که له لمونځ کوونکي څخه په لمانځه کې کومه تيروتنه او اشتباه وشي دلمانځه په اخر کې به دوه سجدې کوي له هغه وروسته به تشهد وايي او سلام به ګرځوي. چې دغه سجدو ته د سهوې سجده ويل کيږي.

د سهوې په سجده کې دا کلمات وايو:

(**بسم الله و با الله السلام عليک ايها النبي ورحمت الله و برکاته**).

په پنځو لاندنيو ځايونو کې د سهوې د سجدې اداء کول لازميږي:

١. د لمانځه په منځ کې سهواً او په تيروتنی سره خبرې کول.
٢. د تيروتنې له مخې بې ځايه سلام ګرځول.
٣. **د تشهد هيرول** په لمانځه کې.
۴. که په څلور رکعتي لمانځه کې هير کړي چې څلور رکعته يا پنځه رکعته يې اداء کړي دي.
۵. کله چې يوه سجده ترې هيره شي.

هڅونه:

١. د سهوې د سجدې اذکار حفظ کړئ.
٢. د سهوې د سجدې د لازم والي ځايونه ياد کړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جماعت لمونځ

موخه: د جماعت لمونځ سره آشنا کېدل.

پوښتنې:

۱. د جماعت لمونځ څه معنی لري؟
۲. د جماعت لمونځ څرنګه اداء کېږي؟

اسلام د يووالي او وروروليۍ دين دی او په جماعت سره د لمانځه اداء کولو ته په درنه سترګه ګوري. په جماعت سره لمونځ اداءکول د مسلمانانو د يووالي ښکارندوی دی. کله چې مسلمانان خپل ورځني لمونځونه په امام پسې اداء کوي او په هغه پسې اقتداء کوي دې ته دجماعت لمونځ وايي.

د جماعت په لمانځه کې امام له نورو خلکو څخه مخکې درېږي او نورلمونځ کوونکي ورپسې اقتداء کوي، يعنې اول به نيت تړي. د بېلګې په توګه، نيت مې کړی دوه رکعته د سهار لمونځ اداء کوم اقتداء مې کړې په دې حاضر امام پسې خاص د الله تعالی د رضا لپاره. له دې څخه وروسته به امام د حمد او توحيد سورتونه قرائت کوي. هغه خلک چې په ده پسې يې اقتداء کړې قرائت به نه وايې. خو په نورو ټولو کارونو کې به د امام پيروي کوي، يعنې د حمد او توحيد سورتونه به نه وايې اونور به ټول ذکرونه د رکوع، سجدې، تسبيحات، تشهد، سلام او داسې نور وايي.

د جماعت امام بايد دوه خصلتونه ولری:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. عادل وی یعنی د ګناه کولو څخه دې ډډه وکړي.

۲. لمونځ په صحیحه توګه ادا کړي.

هڅونه:

۱. د جماعت لمونځ څه ارزښت لري؟

۲. زده کوونکي دې عملاً د جماعت لمونځ اداء کړي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپاړسم لوست

واجب لمونځونه

موخه: له واجبو لمونځونو سره آشنا کېدل.

پوښتنې:

۱. آيا پوهېږئ چې واجب لمونځونه څو دي؟
۲. آيا د آيات لمونځ له واجبو لمونځونو څخه دی؟

واجب لمونځونه هغه لمونځونه دي چې بايد مسلمان هغه ادا کړي او که چېرته کوم کس دغه لمونځونه ترک او ونه کړل هغه ګنهګار دی. واجب لمونځونه شپږ دي.

۱. د هرې ورځې لمونځونه: هر مسلمان په شپه او ورځ کې بايد پنځه لمونځونه ادا کړي.
۲. د آيات لمونځ: د آيات لمونځ دوه رکعته دی چې د سپوږمۍ او لمر د تندر نيولو په وخت او ځيني نورو حالاتو کې ادا کيږي.
۳. د جنازې لمونځ: کله چې مسلمان مړ شي مخکې د خښولو څخه هغه ته غسل ورکول کيږي او په دغه مړی د جنازې لمونځ ادا کيږي.
۴. د بيت الله شريف د طواف واجب لمونځ.
۵. د پلار قضايي لمونځ چې په مشر زوی واجب دی.
۶. هغه لمونځونه چې د اجارې، نذر، قسم او وعدی په واسطه واجبيږي.

کيدی شي د دغو لمونځونو يوه برخه په مفصله توګه سره په دې درسونو کې ولولو.

هڅوني:

۱. واجب لمونځونه په خپلو کتابچو کې وليکي او په تکرار سره يې مطالعه کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريم فصل:آداب او اخلاق

اوو لسم لوست:

اخـــلاق

موخه: له ښو اخلاقو سره د زده کونکو آشنايي.

پوښتنې:

۱. ښه اخلاق څه معنی لري؟
۲. څرنګه کولی شو چی ښه اخلاق ولرو؟

يوه ورځ د اسلامي ښوونې په ساعت کې چې محمد حسن او عبدالحميد يو د بل تر څنګ ناست وو او د ښوونکي خبروته يې غوږ نيولی وو، ښوونکي وويل: زما دوستانو! که د ټولنې وګړي ښه اخلاق ولري هيڅکله به جګړې او دښمني نه پيدا کيږي او نه به ستونزې را ولاړيږي.

عبدالحميد چی ځيرک زده کوونکی و، وويل: ښوونکی صاحب! ښه اخلاق چی د نيکمرغۍ لامل دي څه شی دي او کوم شيان لري؟

ښوونکي ځواب ورکړ: اخلاق د خُلقْ جمع ده. خُلقْ په لغت کې ښه خوی او عادت ته ويل کيږي. په دې توګه ښه اخلاق د ښه خوی او ښه عادت په معنی دي.

انسان کولی شي چې ښه خويونه ولري او هم کولی شي چې بد خويونه ولري.

داسلام سترلار ښود محمد مصطفی(ص) فرمايلي دي «انی بعثت لاتمم مکارم الاخلاق»

ژباړه: زه د دې لپاره استول شوی يم چې ښه خويونه خلکو ته و ښايم. نو که ښه ځيرشو د نبی کريم(ص) د رسالت موخه د ښو او لوړو خويونو خپرول او رواجول وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

البته ښه خويونه هغه شيان دي چې له نن ورځې څخه بايد د هغو نهال او تخم ستاسو ګرانو زده کوونکو په روح کې ځای پر ځای شي. ښه خويونه دا دي چې زده کوونکي د ادب خاطر وکړي. مشرانو ته سلام واچوي. له بدو خبرو او کنځلو څخه ځان وساتي. دروغ ونه وايي او په نورو خلکو پسې بدې خبرې ونه کړي ژر په غوسه نه شي. د غوسي په وخت کې له کنترول څخه ونه وځي. يوله بل سره بد چلن ونه کړي بلکې يو له بل سره مينه او محبت ولري. يو له بل سره په ورين تندي او خندا مخامخ شي. له هغو کارونو او خبرو څخه چې د خلکو د آزار سبب کيږي ځان وساتي. يوله بل سره مرسته وکړي. او د ضعيفو او ناتوانو خلکو سره کومک وکړي، د مور، پلار، ښوونکي او مشرانو قدر، عزت او احترام وکړي. خپل ځان اود خپل چاپيريال نظافت او پاکۍ ته پاملرنه وکړي.

هڅونه:

١. د لوست لنډيز په لسو کرښوکې وليکئ.

٢. د لوست د محتوي په باره کې خپل نظرونه وليکئ او په صنف کې يې ووائی.

ارزونه:

١. آيا زده کوونکو د ښو خويونو معنی زده کړې ده؟

٢. آيا دغه لوست د زده کوونکو په کړو وړوباندې اثر کړی دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســلام اچـول

موخه: د سلام اچولو له ارزښت سره آشنايي.

پوښتنې:

۱. سلام اچول په اسلام کې څه ارزښت لري؟

۲. د سلام ادبونه کوم دي؟

محمدعلي چې د ښوونځې د څلورم ټولګي زده کوونکی دی، ډير با ادبه ځوان دی. ټول ټولګيوال يې ورځخه خوشحاله دي او د ده د ښوخويونو او ادب ستاينه کوي. ځکه کله چې محمدعلي له خپلو ټولګيوالو سره مخامخ کيږي لومړی هغوی ته سلام اچوي، هغه په دې باور لري چې سلام اچول خوشحالي لاس ته راوړي، سلام د سولې او محبت ځلی دی. سلام اچول نوروخلکوته د ښه نيت ښکارندوی دی. په دې معنی چې زه له تا سره مينه لرم، د ستا په حق کې ښه نيت لرم او ستا لپاره خوښي او خوشحالي غواړم.

ښوونکي محمدعلي ته ويلي وو چې سلام اچول د زيري او اميد سره يوځای دی. هغه وخت چې د الله (ج) خبر وړونکي حضرت ابراهيم (ع) ته راغلل په داسې حال کې چې په ځيروکې يې د زيري او اميد ښښونکو وعدو نښانې له ورايه ځليدې په حضرت ابراهيم(ع) يې سلام وکړ.

يوه ورځ چې نبی کريم (ص) خپلو ملګروته د سلام په باره کې خبرې کولې ويې ويل: آيا خوښوئ چې د دنيا او آخرت د خلکو ترټولو غوره خويونه درته بيان کړم؟ اصحابو کرامو وويل ای د الله رسوله! هغه څه شی دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبی کریم(ص) وفرمایل:هغه ښه خوی یو او بل ته په لوړ اواز سره سلام اچول دي.

حضرت علی (رض) فرمایلي دي: پـه سـلام اچولـوکې او یـا ښـیګڼې او برکتونـه دي. چی **۲۹** نیکـۍ یـې د سـلام اچوونکي او یـوه د هغـه چـا لپـاره ده چـی ځـواب یـي وایي.

هڅونه:

۱ . د نبـي کـریم (ص) د خبـرو پـه هکلـه یـو لـه بـل سـره خبـرې وکـړئ او خپـل نظرونه بیان کړئ؟

۲ . د سلام اچولو د ارزښت په باره کې یوه مقالـه ولیکـئ چـی ترپـنځـو کرښـو کمه نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نولسم لوست:

د مخامخ کېدو ادبونه

موخه: د ليدلو او مخامخ کيدلو د ادبونو له ارزښت سره آشنايي.

پوښتنې:

١. د ليدلو او بيا ليدلو ادبونه څه معنی او څه ارزښت لري؟

٢. د ليدلو او بيا ليدلو ادبونه کوم دي؟

په اسلام کې له يو بل سره د مسلمانانو په ښو اړيکو او ټګ راټګ ډير ټينګار شوی دی. دغه اړيکي په يو لړ بنسټونو باندې ولاړې دي چې د مسلمانانو تر منځ د اړيکو د لاټينګښت موجب کيږي. په قرآن کريم او د نبی کريم(ص) په احاديثو کې ډير ټينګار شوی دی، چې مسلمانان بايد يو له بل سره ښې اړيکې ولري. دا يو ځرګند حقيقت دی چې که د کورنۍ د غړو تر منځ اړيکې په ښو او رغنده بنسټونو، نه وي ولاړې، نه يوازې دا چې ښې پايلې نه لري، بلکې د جګړو او نا آراميو سبب کيږي. د دې په اساس بايد ځيرشو چې الله (ج) د ښو او نيکو اړيکو لپاره کوم بنسټونه غوره کړي دي.

اسلام زموږ لپاره قانون غوره کړی دی، که څوک و غواړي، چې د بل چا کور ته ننوزي لومړی بايد اجازه واخلي، کله چې د کور خاوند د ننوتلو اجازه ورکړه بيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولی شي، چې په ډیر ادب، احترام او د سلام په اچولو د هغه کورته ننوځي. که د کورخاوند اجازه ورنه کړه، پرته له دې چې خفه شي، باید بیرته و ګرځي.

ځینې له هغو ادبونو څخه چې له خپلو مسلمانو وروڼو او خویندو سره د مخامخ کیدو په وخت کې باید مراعات کړو عبارت دي له:-

۱. د مخامخ کیدو په صورت کې باید په نرمو او خوږو کلمو خبرې وکړو.

۲. د بل چا په خبروکې ور ونه دانګو، بلکې خپل نوبت ته انتظار وباسو.

۳. د نورو خلکو خبرې غوږ نه کړو.

۴. د نورو سپکاوی و نه کړو.

۵. په مجلسونو کې د نورو خلکو غیبت و نه کړو.

۶. د روغ ونه وایو او په هیچا پسې بیځایه خبرې و نه کړو.

۷. د مشرانو قدر او ادب وساتو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالیت :

۱. له خپلوانو سره لیدنه کتنه څه ارزښت لري؟

۲. د اسلام دین له خپلوانو سره په لیدنه کتنه کې څه نظر لري؟

ارز ونه:

۱. آیا زده کوونکو د ښو خویونو د بنسټونو ارزښتونه په خپلو لیدلو او مجلسونو کې موندلي دي؟

۲. آیا زده کوونکي د لوست ارزښتناک ټکي زده کړي او هغه یې په خپلو کارونو کې عملی کړي دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بې ګټو خبرو څخه ځان ساتل

موخه: د بې ګټو خبرو پېژندل او له هغو څخه ځان ساتل.

پوښتنې:

١. بې ګټې خبرې کومې دي؟
٢. څرنګه کولی شو چې له بې ګټو او بې ځایه خبرو څخه ځان و ساتو؟

ژبه د انسان د وجود له ارزښناکو غړو څخه ده. ژبه کولی شي چې انسان د دنیا او آخرت خوشحالیو او یا بد مرغیو ته ورسوي.

ګناهونه، لکه:

دروغ، غیبت، چغلي، کنځل. د خلکو سپکاوی او داسې نور ټول د ژبې په واسطه سرته رسیږي انسان کولی شي چې د خپلې ژبې په واسطه د الله (ج) ثناء او صفت و وایي او الله (ج) ته زاری وکړي. رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دي: د مؤمن انسان له صفتونو څخه یو دا دی چې بې ګټې خبرې نه کوي او له هغو څخه ځان ساتي.

همدارنګه کیدای شي چې د انسان ژبه ناوړه و کاریږي یا خو باید انسان و پوهیږي چې څرنګه د خپلې ژبې ساتنه وکړي.

بې ګټې او بې ځایه خبرې څه شی دي؟ بې ځایه خبرې هغه دي چې هیڅ ګټه نه لري. ښایي ځینې خلک مو لیدلي وي چې په مجلسونو کې له هرې خوا خبرې کوي او خلک خندوي. دغه بې ځایه خبرې نه یوازې دا چې ګټه نه لري بلکې دغه هغه بې ځایه خبرې دي چې په قرآن کریم کې په بد نوم یادې شوې دي هغه خبرې چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کينې او دښمنۍ سبب کيږي ډيري بدې او انسان بايد له هغو څخه ځان و ساتي. مؤمن انسانان پوهيږي چې د دوی ټول کارونه الله (ج)ويني او له ټولو کارونو څخه يې خبر دی له دې کبله دوی داسې کار سرته نه رسوي چې د الله (ج) د غوسې سبب شي. مسلمان ته نه ښايې چې خپل عمر په بې ځايه خبرو باندې تير کړي.

هڅونه:

۱. د بې ځايه خبرو په هکله خپل نظرونه وليکئ.

۲. د بې ګټو خبرو زيانونه په خپلو کتابچو کې وليکئ.

ارزونه:

۱. آيا زده کوونکي له بې ګټو خبرو څخه د ځان ساتنې ارزښت زده کړی دی؟

۲. آيا زده کوونکي عملا له بې ګټو خبرو څخه ځانونه ساتي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو ويشتم لوست

نظافت او پاکوالی

موخه: د نظافت او پاکوالي له ارزښت سره آشنايي.

پوښتنې:

١. نظافت او پاکوالی څه ارزښت لري؟

٢. تاسې چې کله میوه خورئ آیا هغه مینځئ؟

محمد د دریم ټولګي زده کوونکی دی. هغه خپل لوست وایي او یو کوښښي زده کوونکی دی. هغه هر وخت د نا پاکو شیانو له خوړلو او څښلو څخه ډډه کوي.

محمد چې یوه ورځ له خپل ټولګیوال، سخي سره یو ځای له ښوونځي څخه د کور په خوا را روان وو، هغه سخي ولید چې په نا پاکو او نا مینځلو لاسونو د مڼې په خوړلو بوخت دی.

محمد له سخي څخه و پوښتل: سخي جانه! دغه مڼه دې له خوړلو څخه مخکې مینځلې وه؟ **سخی جان وویل**: نه مینځلې مې نه وه، مګر په دسمال مې پاکه کړې وه.

محمد ورته و ویل: سخي جانه! داسم کار ندی. که مېوه ونه مینځل شي میکروب لري او انسان ناروغ کوي. انسان باید نا پاکه او میکروبي شیان و نه خوري ترڅو د هر وخت لپاره جوړ او تندرست وي.

سخي پوښتنه وکړه: په خوړلو او څښلو کې پاکي څه معنی لري؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد ځواب ورکړ: د نا پاکو او نا مینځلیو شیزونو له خوراک څخه چې ځان و ساتو، همدغه پاکي ده.

لیکن تا زموږ د مهربان پیغمبر دا خبره نه ده اوریدلي (النظافة من الایمان) پاکوالی د ایمان برخه ده. نو باید هر وخت پاک و اوسو، خپل ځان پاک و ساتو، د خپلو غاښونو پاک ساتلو له پاره په ورځ کې څو ځله مسواک استعمال کړو، خپل ویښتان ږمنځ کړو، خپل کالی په ښه توګه و مینځو، خپل د اوسیدلو کور او کوټه پاکه او سوتره وساتو، د خپل کور ناپاک شیان په کوڅه او د کور په چاپیریال کې و نه غورځوو.

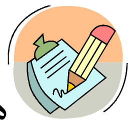

هڅونه:

۱. هغه کارونه چې د ځان، جامو، کور او کوڅې په هکله سرته رسوئ په لاندې جدول کې یې ولیکئ:

ګڼه	د ځان په هکله	د جامو په هکله	د کور په هکله	د کوڅې په هکله
۱				
۲				
۳				
۴				
۵				
۶				

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه ویشتم لوست

د روغتیا ارزښت

موخه: د روغتیا له ارزښت سره آشنائي.

پوښتنې:

۱. روغتیا څه ارزښت لري؟
۲. څرنګه کولی شو چې خپله روغتیا وساتو؟

د الله تعالی له نعمتونو څخه یو هم د بدن روغتیا ده. د بدن د روغتیا او امنیت دټینګوالي نعمت هغه نعمتونه دي چې تر څو مو له لاسه نه وي ورکړي په ارزښت یې نه پوهیږو. موږ باید خپل ځانونه ، جامې او دژوند چاپیریال پاک وساتو او هره ورځ سپورت وکړو ، تر څو زموږ روغتیا خوندي پاتې شي. پاکوالی زموږ د روغتیا او جوړوالي ضمانت کوونکی دی. پاک او سوتره انسان د ټولو خوښیږي او هیڅ وخت ناپاکو او زیان لرونکو شیانو ته لکه: نسوار، سګرټ اوداسې نورو ته مه نږدې کیږې. ځکه چې له یوو پلوه د انسان روغتیا ته تاوان رسوي اوله بله پلوه انسان معتاد کوي. پاک او سوتره انسان هر وخت غواړي چې پرمختګ وکړي او دخپل هیواد د پرمختګ جوګه شي، تر څو د خپلې اسلامي ټولنې د وګړو لپاره د خدمت بنسټ شي او د ټولو وګړو ورسره مینه پیدا شي.

ښه انسان غواړي چې بدن او روح دواړه یې جوړ او روغ وي. کله چې ناجوړه شو اود روغتیا له نعمت څخه محروم شو بیا نه شو کولی چې پر مختګ وکړو.

هڅونه:

۱. د روغتیا ارزښت په څو کرښو کې ولیکئ.
۲. د روغتیا د له منځه تللو لاملونه کوم دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروېشتم لوست

له غریبانو سره مرسته کول

موخه: له غریبانو سره د مرستې له ارزښت سره آشنايي.

پوښتنې:

۱. آیا غریبان مرستې ته اړتیا لري؟

۲. آیا تر اوسه مو له غریبانو سره څه مرسته کړې ده؟

په هره ټولنه کې غریب او اړ کسان وجود لري، خو زموږ په ټولنه کې زیات وګړي او کورنۍ شته چې مرستې او لاس نیولو ته اړتیا لري. د اسلام مبارک دین مسلمانان هڅولي دي، چې له غریبانو سره مرسته وکړي. داسلام په ښوونځي کې د مرستې د ارزښت په هکله لاندې کیسه په غور سره لولو:

امام حسن او امام حسین د کوچنیوالي په وخت کې ناروغ شول.

نبي کریم(ص) د یوې ډلې اصحابو کرامو سره د دوی پوښتنې ته راغی او له علی(رض) څخه یې وغوښتل چې دهغوی د جوړوالی لپاره څه شی په خپل ځان نذر کړي. امام علی، فاطمة الزهرا او فضې چې د دوی خدمتګاره وه دا یې په خپلو ځانونو نذر کړل، چې که حسن او حسین روغ شول نو درې ورځې به روژه نیسي. زیات وخت تیرنه شو چې دوی دواړه روغ شول دوی د خپل نذر د پوره کولو په نیت روژه ونیوله، د روژه ماتي په وخت کې یو غریب کور ته راغی او ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

"**السلام علیکم یا اهل البیت رسول الله**" یعنې سلام دې وي پر تاسو ای د الله د رسول کورنۍ. د غریبانو له ډلې څخه یم، ماته خواړه راکړئ. دوی ټولو غریب سړی له ځان څخه مخکې کړ او خپله ډوډۍ یې هغه ته ورکړه او په هغه شپه یې پرته له اوبو څخه نور څه ونه څښل.

په دویمه ورځ یې هم روژه ونیوله. د روژه ماتې په وخت کې یو یتیم کورته راغی او ډوډۍ یې وغوښتله. په هغه ورځ باندې یې هم خپله ډوډۍ هغه یتیم ته ورکړه او خپله روژه یې په اوبو ماته کړه. په دریمه ورځ یې هم روژه ونیوله. د روژه ماتي په وخت کې بندي کور ته راغی او ډوډۍ یې وغوښتله. په دغه ورځ باندې یې هم خپله ډوډۍ بندي ته ورکړه.

د دغې ورځې سبا ته کله چې سهار شو حضرت علی(رض) حسن او حسین تر لاس ونیول او د نبي کریم(ص) په حضور کې حاضر شول. کله چې نبي کریم(ص) دوی په داسې حال چې د لوږې څخه لړزیدل ولیدل، ویې فرمایل:

دغه حالت چې په تاسو یې وینم زغملی یې نه شم. نو نبي کریم(ص) له دوی سره یوځای پاڅیدل اود امام علی(رض) د کور په لور روان شول.

کله چې کور ته ننوتل و یې لیدل چې بې بې فاطمه(رض) په محراب کې په عبادت ولاړه ده، خو لوږې د دې مبارکې په څیره او مبارکو سترګو اثر کړی و. نبی کریم(ص) د دغو حالت له لیدلو څخه ډیر پریشانه شو. په دغه وخت کې د «انسان» د سورت دغه آیتونه نازل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِيناً وَيَتِيماً وَأَسِيراً{٨} إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُوراً{٩}

ژباړه: غریب، یتیم او بندي ته ډوډۍ ورکوي. او وایې چې موږ د الله **تعالی** د خوښۍ لپاره ډوډۍ ورکوو. له تاسې څخه یې اجر او ثواب نه غواړو.

هڅونه:

١. پورتنۍ کیسه ووایئ او په لسو کرښو کې یې په لنډه توګه ولیکئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library